

ander eene woning van gebakken steen met gepleisterde muren, veelal twee verdiepingen hoog, de grond met plavuizen bevloerd; huizen met overhangend en grotesk gevormd dak, inwendig verdeeld in nauwe gangetjes en kleine vertrekjes, waar men den bleekgelen handelaar achter zijne waar ziet zitten, of een paar frisch gespierde *singkehs* 1) bezig de manden met gedroogde visch en goeniezakken met rijst te verstuwen.

Zelden aanschouwt men er eene volbloed-Chineesche vrouw, gelijk men die te Singapore en elders in de Straits wel ziet, met wijden pantalon van donkerblauw geglansd katoen, kabaja van gelijke stof maar anders van snid dan de Javaansche, met braceletten van een groenachtigen doorschijnenden steen aan de polsen en lompe ringen in de ooren. Want de Chineesche vrouw mag haar vaderland niet verlaten en de uitheemsche laat men daar niet toe, opdat, gelijk de Duitsche reiziger Strehler verzekert, „het edele ras niet verbastere en de Chineezen alleen de schoonste vrouwen van de wereld zouden bezitten.”

Hier drentelt een slordige vrouw uit de volksklasse, maar eene Javaansche vrouw, met een scheefoogigen, koddig geschoren kleuter in den slendang, voor 't onaanzienlijk huisje op en neer, en kleine meisjes, de zwarte kijkers guitig uit de witbestreken gezichtjes glurende, de zilveren *krontjongs* 2) om de fijne enkels, somtijds een collier van geldstukken om 't tengere halsje, dribbelen de straat op en kauwen zoetigheid. 't Zijn *Tjina peranakan*, kinderen van gekruist ras, die van een Chineeschen vader en eene inlandsche moeder stammen. En even staken ze hun vroolijk balspel wanneer de westersche vreemdeling zich in dit kwartier vertoont, waar huis aan huis de kinderen der „Bloem van het Midden” de negotie drijven. De eene nieuwsgierigheid geldt tegen de andere.

't Is hier een deel van Oud-Batavia, ouder dan de wijken van Pasar Baroe en Pasar Senin, waar ook Chineezen wonen, ook in kleine en zonderling gemetselde winkeltjes, maar wier inventaris veelal op de behoeften van Europeanen berekend is en wier bewoner, de gladgeschoren *baba*, reeds uit de tweede en derde generatie op Java is gevestigd. In de gangen en straten daarentegen achter Pasar Pisang, Kali Besaar, het Heemradenplein, enz. heeft de Chineesche trafiek domicilie gekozen. Men dwaalt er door havelooze wijken, waar de huizenrij dikwijls een enkel langgestrekt blok vormt, in compartimenten afgedeeld. Allen zijn ze eng en donker, velen volgepropt met allerlei handelswaar en sterk riekende victualie. Vooruitstekende luifels hangen beneden over het open voorhuis, eene kleine *loggia* vormende, en evenzoo op de bovenverdieping waar eene balustrade de voorzijde afschut. Het pleister is hier en daar afgevallen en teekent de muurtjes met brokkelige roode plekken, de wanden zijn groezelig, besmeurd, door al de pakken en manden die er jaar en dag tegen opgestapeld werden, de kleine vensters hebben in stede van ruiten houten traliën, of ook, waar ze in een zijmuur gevat zijn en eerder op lucht- of kijkgaten gelijken, open-

1) Chineesche nieuwelingen.

2) Enkelringen.